

ROMANTICA

*E-o primăvară uimitoare
cum e o frunte grea de gânduri,
gălăgioasele izvoare
spre mări din scoica lor fug cîrduri.*

*Pe valul brizelor purtat
mă las în voia lui April,
din satu-n soare-nveșmîntat
mă fură-n zori ca pe-un copil.*

*Sînt fiul florilor, uimit
de melodiile tăcute,
prin ierbi în liduri de culori
simt pasul galeșelor ciute.*

*Oriunde se pierdură sînt
de mine-aproape ; goana lor
mă e ritm al inimii, l-ascult
simfonizînd nepieritor.*

*Cu caprifoi și sinziene
mă știu trecut în veșnicie,
revin în orice primăvară
pe buze cu-altă melodie.*

*Și cerul se apleacă ; el
imens în măriștea-i gravă
se ghemuiește mititel
s-asculte iarba din dumbravă.*

GEORGE DEMETRU PAN

DIN CUPRINS

În pag. a 2-a

Discuții :

PROGRAME
DE CALITATE

de D. Stanciu

În pag. a 3-a

CUM FOLOSIM
PĂMÎNTUL

de Eduard Olteanu

În pag. 4-5

DINCOLO DE PODUL
GRAND

de I. Panait

*Scriitori romîni
contemporani*

VICTOR EFTIMIU

de Radu Popescu

În pag. a 6-a

IOAN PIUARIU-
MOLNAR

de prof. dr. Petre Vancea

Discuții

PROGRAME DE CALITATE

Această interesantă inițiativă a revistei, concretizată în fructuoase convorbiri în legătură cu activitatea brigăzilor, mă determină să emit câteva opinii desprinse din experiența mea de instructor.

Unii specialiști, și nu dintre cei mai puțin autorizați, văd calea îmbunătățirii programelor în împrumutarea unor forme de la estradă. Nu sînt împotriva atîta vreme cît brigăzile artistice de agitație, care de altfel și-au făcut cu prisosință datoria atîția ani ca sprijin agitaric al realizării sarcinilor economice, și păstrează specificul operativ, mobil, concret și mobilizator.

Dacă brigada va împrumuta de la estradă forma variată de prezentare, alternanța sprintenă a scheciului cu sceneta și cupletul, nu va avea decît de câștigat. Dacă însă influența estradei se va face simțită în mărirea exagerată a numărului de interpreți, în folosirea exagerată a orchestrei și abuzul de melodii sau în utilizarea unui decor fastuos, programele de brigadă vor depăși posibilitățile artistice ale căminelor culturale și chiar ale multor case de cultură.

Foarte mulți instructori de brigadă văd drumul îmbunătățirii genului în întocmirea unor programe străbătute de un fir condus și cu personaje bine conturate. Nu se pot ridica obiecții împotriva acestei rezolvări, în măsura în care există un colectiv de creație capabil să întocmească un text valoros, întrucît un asemenea text e foarte greu de scris.

Ca instructor al brigăzii artistice a căminului cultu-

ral din comuna Slobozia-Găești, am constatat că, dacă un program de brigadă are o idee valoroasă, spectatorul nu se plictisește și asimilează cu ușurință ceea ce vrem să-i comunicăm de la înălțimea rampei.

Iată deci două stiluri de întocmire a programului de brigadă, amîndouă la fel de bogate în posibilități, cu condiția să fie organice legate de actualitatea comunei în cauză.

Personal sînt pentru un program de brigadă scurt (15—20 de minute), cu interpreți puțini dar buni (6—7) și cu o tematică restrînsă (la un sector al cooperativei agricole de producție, de pildă).

Numeroase brigăzi artistice, cum ar fi cea a căminului cultural Sperienți din raionul în care lucrez, întocmesc programe ample, în care încearcă să atingă toate problemele cooperativei agricole de producție. Tocmai datorită acestei tematici mult prea largi, programul se diluează, e inconsistent și devine o înșiruire de cifre și nume pe care spectatorii nu le rețin. Își atinge un asemenea program scopul propus? Categorie — nu!

Pare paradoxal, dar un text de brigadă bun, operativ, cu tematică restrînsă, scurt și foarte la conștient, se scrie mai ușor decît un program slab, ne-realizat artistic și mult prea complex ca problematică. Și iată de ce: în primul caz creatorul scapă de munca oșoasă a întocmirii unui prolog inutil de tipul: „noi sîntem brigada care... etc.". El intră direct în esența problemei, pe cînd celălalt se simte obligat să scrie un prolog

care să-i ia un sfert din timpul afectat programului. Mai departe, creatorul din primul caz nu ține neapărat ca interpretii să vorbească în versuri; cel de al doilea lucrează zile întregi ca să facă pentru fiecare cite 4—5 strofe. Încă o muncă în plus pentru el.

Primul, abordînd o tematică restrînsă, privind un sector de producție sau un aspect (cursurile agro-zootehnice, să zicem), îl poate trata cu ușurință, concentrîndu-se asupra unei idei centrale. Cel de al doilea lucrează greoi, în panică permanentă de a nu fi omis ceva din sarcinile de producție.

Urmează apoi epilogul. Primul creator îl rezolvă prin concluzii finale, clare și foarte concise; al doilea îl întinde pe încă un sfert de program, repetînd de multe ori cele spuse în prolog. Din nou muncă de prisos.

În sensul celor de mai sus am pregătit cu brigada casei de cultură un program intitulat „Lică și Vică... zootehniști”, pe care l-am prezentat la seminarul raional.

Țin să subliniez că nu se pot da rețete care să prescrie modul de întocmire a unui program de brigadă. Poate că anii și concursurile viitoare vor găsi rezolvări mai fericite. Instructorul se va călăuzi după bunul său simț artistic și va alege: va întocmi programul folosînd sau nu un fir conducător; cu zece interpreți sau numai cu patru. Se poate oricum. Numai artă autentică să fie!

D. STANCIU
metodist al Casei raionale de cultură Găești

UN SUCCES AL CINEMATOGRAFIEI NOASTRE

„PĂDUREA SPÎNZURAȚILOR“

Autorii filmului „Pădurea spînzuraților” (scenariul: Titus Popovici, regia: Liviu Ciulei) au privit întâmplările și situațiile din romanul lui Liviu Rebreanu, de la nivelul experiențelor trăite în cursul acestor decenii, în care un al doilea război mondial, teroarea fascismului, apariția unor cumplite mijloace de distrugere în masă au dat omenirii un orizont mult mai cuprinzător, încărcat de mari răspunderi, o înțelegere mai înaltă a ceea ce înseamnă calamitățile și suferințele războiului.

În liniile ei esențiale, tragedia lui Apostol Bologa nu se deosebește în film de cea din roman. Între momentul spînzurării pentru dezertare a sublocotenentului ech Svoboda — a cărui condamnare a pronunțat-o Bologa însuși ca membru al curții marțiale — și deznodămîntul eroului, condamnat la rîndul său tot pentru vina că n-a mai vrut să lupte într-un război nedrept împotriva propriilor frați — cartea și filmul străbat un drum asemănător în etapele sale dramatice. Multe elemente din film recheamă în minte pagini ale lui Rebreanu. Dar, în același timp, filmul aruncă o lumină diferită asupra faptelor povestite.

Nu mai avem de-a face doar cu explorarea amănunțită a vîlmășagului turbure de glăduri și amintiri care se întretaie în mintea lui Bologa, a vîrtejului de dorințe neclare, porniri și șovăieli care-l obsedează, îl împing aproape fără să-și dea seama spre un sfîrșit fatal. Titus Popovici și Liviu Ciulei au urmărit în „Pădurea spînzuraților” o mișcare sufletească și de gîndire tot atît de complicată și de chinătoare, dar care-l duce pe Apostol Bologa (interpretat de Victor Rebengiuc) la înțelegerea unor adevăruri de bază despre lumea în care trăiește, despre războiul agresiv în care s-a lăsat tirît.

În film tragedia lui Bologa este aceea că ajunge prea tîrziu să priceapă că toată viața lui s-a irosit pentru niște năzuințe false, greșite. Iar încercarea de a ieși din acest cerc închis e fără sorți de izbîndă fiindcă e făcută de unul singur, cu un fel de disperare, fără puterea de a găsi adevăratele cauze ale proastei alcătuirii a lucrurilor. El se simte sufocat, nu mai poate urma drumul pe care a apucat la început. Primul semn al acestei frămîntări apare în seara de după spînzurarea lui Svoboda, cînd Bologa rătăcește prin sat. El trece printre țărni cu rîniți, pe lingă focurile în jurul cărora s-au strîns soldați să se încălzească, calcă în neștire prin băltoace și noroi, în vreme ce prin apropiere sînt înjunghiați porci al căror guitaș se amestecă cu vaietele rîniților, iar bucătarii taie hîlci de carne pregătind cina. Episodul, filmat dintr-o singură mișcare, aduce nu numai atmosfera frontului în clipe de după luptă, dar ne face să pătrundem starea de spirit a eroului, măcinat de o nemulțumire surdă, sleit, îngrețoșat de tot ce a văzut, de tot ce-l înconjoară. (Ca și în întreg filmul, aici se remarcă măiestria operatorului Ovidiu Gologan.) Urmează discuția cu soldatul Müller, care îl obligă să se gîndească la lucruri pe care s-a ferit să le privească în față. Apoi lumina orbitoare a reflectorului care vine de dincolo, din tranșeele armatei romine, năvălește parcă în conștiința eroului, îi deschide ochii. Este arătat astfel cinematografic începutul crizei lui Bologa. Mai tîrziu, în discuțiile sale cu căpitanul Klapka — al cărui zbcucium răspunde întrebărilor lui Bologa însuși — ori în scenele care se petrec acasă la logodnica lui, unde eroul filmului nu găsește liniștea pe care o aștepta, ci dimpotrivă simte că e sătul de o astfel de viață prăfuită și superfi-

cială, filmul adîncește analiza procesului sufletesc al tînărului ofițer.

O sumedenie de fapte descrise în film vin să întărească ideea că în condițiile concrete ale frontului, unde oamenii sînt puși să se măcelărească pentru un scop care nu e al lor, crește nevoia lui Bologa de a găsi un punct de sprijin, de a se rezema pe ceva trainic și curat. Scurta lui dragoste cu Ilona, sîrbătorită parcă și de natura care înflorește în acele zile luminoase de primăvară, e ultima încercare a eroului de a găsi bucuriile simple ale vieții. Dar peste cei doi tineri veniți la cîmp unde țărani au ieșit la arat, peste acest cîștat răgaz de pace în plin război, se abat crîncene exploziile obuzelor. Realitatea crudă întunecă soarele și risipește amăgirea unei fericiri cu neputință de dobindit, pentru că Bologa voia o fericire izolată de ceea ce se petrece pe lume.

Spațiul acestui articol nu ne îngăduie să vorbim despre toată bogăția de idei, despre nenumăratele scene și figuri emotionante cuprinse în film și care ne însoțesc în gînd mult timp după ieșirea din sală. Să mai amintim, fie și pe scurt, acel

Liviu Ciulei în rolul lui Klapka

început simbolic al coloanei de ostași văzuți de la spate — căști și spinării cenușii aduse din umeri — mărșăluind către front, către moarte, sau drumul pe care-l străbat împreună Petre, ordonanța lui Bologa și Müller, pînă în clipa hotărîtoare cînd, împotrivindu-se ordinului primit, Petre nu-l împușcă pe celălalt, ci îl îndeamnă să treacă linia frontului, să scape. În sfîrșit, cît de adînc omenesc, tulburător și totuși simplu, este sfîrșitul filmului, lunga scenă dinaintea spînzurării, cînd Ilona îi aduce lui Bologa de mîncare, chipul fetei cu ochii măriți de durere, de groaza morții apropiate a celui drag și apoi lumina care năvălește pe ecran înaintea ultimei imagini cu lațul spînzurătorii.

Puterea filmului de a emoționa și de a pune pe gînduri pe fiecare spectator se datorește în primul rînd regizorului Liviu Ciulei, la fel de inspirat și de stăpîn pe mijloacele de expresie atît în concepția generală, cît și în felul cum interpretează rolul lui Klapka. Alături de el, sprijinindu-l cu talentul și dăruirea lor artistică, au contribuit la atingerea înaltei valori a filmului compozitorul Theodor Grigoriu, decoratorul Giulio Tincu și întreaga echipă de actori.

„Pădurea spînzuraților” reprezintă o operă importantă, un succes al cinematografiei rominești, care ne umple de mîndrie și de bucurie.

MIHAIL LUPU

Cititori, întreprinderi și instituții din mediul rural!

Cărțile de specialitate pe care nu le găsiți la librăria sau magazinul mixt ori universal (sau la difuzorul de carte) din localitatea dv. de domiciliu le puteți obține adresîndu-vă printr-o scrisoare sau carte poștală, secției „Cartea prin poștă” din orașul reședință de regiune, la următoarele adrese:

Reg. Argeș: Întreprinderea comercială interraională Pitești, Str. Tîrgul din Vale nr. 23.

Reg. Bacău: I.C.R. Bacău, Str. Tineretului nr. 44.

Reg. Banat: I.C.I. Timișoara, Str. Ungureanu nr. 17.

Reg. Brașov: I.C.R. Brașov, Str. Căramidarilor nr. 4.

Reg. Cluj: I.C.I. Cluj, Str. Fabrica de chibrituri nr. 1.

Reg. Crișana: I.C.I. Oradea Str. Martirilor deportați nr. 32—34.

Reg. Dobrogea: I.C.I. Constanța, Str. Ștefan cel Mare nr. 84.

Reg. Galați: I.C.R. Galați, Str. 11 Iunie nr. 25.

Reg. Hunedoara: I.C.R. Deva, Str. George Enescu nr. 40.

Reg. Iași: I.C.R. Iași, Str. Manța Roșie nr. 74.

Reg. Maramureș: I.C.I. Baia Mare, Str. 6 Martie nr. 216, Cartier Depozite-Recea.

Reg. Mureș Autonomă Maghiară: I.C.I. Tg. Mureș, Str. Pavlov nr. 3.

Reg. Oltenia: I.C.I. Craiova, Str. Rampei nr. 35.

Reg. Ploiești: I.C.I. Ploiești, Bd. Grivița Roșie nr. 23.

Reg. Suceava: I.C.I. Suceava, Str. Bazelor nr. 1, Cartier Burdujeni.

Librăria „Cartea prin poștă” București, Str. Sergent Nuțu Ion nr. 8—12, raion Lenin.

Cărțile cerute vor fi trimise prin poștă la adresa indicată de dv., plata făcîndu-se la primirea coletului. Pentru întreprinderi și instituții plata se poate face și prin virament dacă valoarea comenzii depășește suma de 100 lei.

Rețineți: La aceleași adrese puteți cere și vi se vor trimite gratuit, cataloage de cărți din domeniul dv. de activitate, cataloage ale cărților literare, recomandări, recenzii, note bibliografice etc.

Cum folosim pământul

Organizarea teritoriului și însemnătatea sa practică

Pământul, produs al naturii însăși, constituie de milenii un mijloc permanent de producție. Limitat ca întindere și de neînlocuit, el are în schimb posibilități nelimitate de creștere a producției agricole, a produselor agroalimentare și al materiilor prime pentru industrie. Aceasta cere însă punerea lor în valoare în condiții optime. Redăm în pagina de față păreri ale unor oameni pe care problema amintită mai sus îl privește îndeaproape.

Inițiat de numai trei ani, Oficiul de proiectări pentru organizarea teritoriului își îndeplinește cu succes misiunea în regiunea noastră, fiindcă rostul său a fost înțeles de masele largi de cooperatori agricoli, fiindcă aceștia ne sprijină în activitatea deloc ușoară dar de mare utilitate pentru producția agricolă. Numai anul trecut suprafața agricolă a crescut în regiune cu 12 400 hectare. Cum? Sînt multiple căile și ele continuă să fie folosite. Pământul, această importantă sursă de sporire a producției agricole, ne dezvăluie nelăcetat tainele sale, dacă, firește, îl folosim rațional, dacă aplicăm întregul complex de măsuri și lucrări ameliorative. Așa se și întâmplă în fapt în toate raioanele. Aș cita însă cu precădere Mizilul și Ploieștii unde s-au valorificat masiv pantele supuse eroziunii prin participarea la lucrări

a mii de oameni. În circuitul agricol au intrat în acest an 1 800 de hectare de suprafețe ocupate în mod inutil de lăstăriș și arboret. Fondului silvic i-au fost repartizate suprafețe egale în zona de munte, care au fost plantate cu arbori. Este, folosind un alt cuvînt, un fel de rocadă a solurilor, avînd de scop o mai judicioasă folosire a lor. Au fost preluate și transformate în teren agricol suprafețe situate de-a lungul căilor de comunicație, suprafețe care depășeau necesarul în teren al unor obiective industriale. (Aceasta este o sursă importantă de recuperare a pământului, scotind specificul industrial pronunțat al regiunii). O măsurătoare riguroasă a terenului, realizarea a ceea ce se cheamă o bună evidență funciară, a dus la creșterea suprafețelor agricole în raioanele Cislău și Teleajen. Peste 2 100 de hectare au fost recuperate în raioanele Rîmnicu-Sărat și Ploiești prin transformarea în „arabil” a unor pășuni slab productive și a unor vii hibride bătrîne. Suprafața arabilă a cîștigat și mai poate cîștiga încă prin defrișarea livezilor neproductive așezate pe terenuri plane, prin lichidarea risipei de pămînt care se face cu drumurile de acces, prin folosirea chibzuită a suprafețelor din vetrele de sat

și centrele de producție ale cooperativelor agricole. Aceasta e numai o mică parte din frontul nostru de luptă. Dar sînt încă atîtea posibilități care așteaptă să fie folosite. Bine ar fi, de pildă, dacă organele locale din raionul Teleajen ar valorifica mai bine terenurile în pantă, dacă cele din raioanele Mizil și Buzău n-ar declara cu atîta ușurință ca nefolosibile terenuri pe care băltesc apele și care cu puțin efort pot fi redat agricole.

Mai sînt situații în care se schimbă destinația unor terenuri arabile, bune pentru culturi cerealiere, plantîndu-se pe ele vii sau pomi, cînd știut este că locurile potrivite pentru acestea sînt terenurile în pantă sau supuse eroziunii. Se cere mai multă grijă și la executarea construcțiilor de tot felul, a gropilor de împrumut (de unde se scoate pămîntul pentru diverse utilizări etc.). Ele să nu se facă pe seama terenurilor agricole.

Lucrărilor de organizare intergospodărească a teritoriului li se adaugă acțiunea permanentă de stabilirea calității solurilor. Anul trecut în laboratorul nostru de analiză a solurilor s-au luat 2 288 probe de sol și s-au executat 13 728 analize. Aceasta va permite folosirea încă din acest an cu eficacitate maximă a îngrășămintelor și amendamentelor.

Anul acesta se vor încheia în regiune lucrările de organizare intergospodărească a teritoriului și de evidență funciară, a căror înfruntare asupra producției agricole s-a vădit pe deplin. Ele vor duce la deplină și rațională folosire a pămîntului, la folosirea cu randament sporit a tractoarelor și mașinilor agricole, la buna organizare a muncii în cooperativele agricole de producție. Pentru ducerea la bun sfîrșit a tuturor acestor măsuri avem nevoie de sprijinul specialiștilor din unitățile agricole, ca și de participarea masivă a cooperativelor agricole. Mai înainte de asta se cere însă o deplină clarificare a acestora în ceea ce privește însemnătatea folosirii chibzuite a pămîntului. Unitățile culturale să-ți au prevăzut în programul lor de activitate explicarea acestor probleme. Serile de calcul în care se înfățișau comparativ modurile de folosire a pămînturilor pe parcursul anilor și creșterea corespunzătoare a rentabilității lui au fost pe deplin apreciate. Așteptăm continuarea și intensificarea acestor acțiuni.

EDUARD OLTEANU
director al O.R.P.O.T.,
regiunea Ploiești

La Șaringa au fost valorificate prin terasări noi suprafețe

Despre o nouă chiverniseală a terenului

Ne vorbesc: GHEORGHE RADOIAȘ, director al S.M.T. Bărcănești:

În ultimul an gradul de mecanizare a lucrărilor a crescut în raza S.M.T.-ului cu 0,75 hantri pe hectar suprafață. (Pe întreaga stațiune 27 000 de hantri față de 1963). Cauza nu este exclusiv cea amintită la începutul acestei anchete dar ea este esențială. Prin regruparea solilor în tarlale mari s-a pus capăt deplasării în gol a mașinilor, risipei de carburanți și uzurii tractoarelor. Timpul de lucru și-a modificat și el dimensiunile. Din 1963 semănatul porumbului s-a scourtat cu două zile. Griul a fost semănat în toamnă cu 4 zile mai devreme. Semănatul n-a depășit timpul optim și griul promise de pe acum o recoltă bogată. Din 1963 media hantrilor pe cap de tractorist a crescut cu 30 la sută. Viața tractoarelor s-a lungit, dovadă fiind perioada tot mai mare dintre două reparații. Pînă la organizarea de astăzi a teritoriului din raza S.M.T. mașinile străbăteau adesea drumuri întortocheate de la sediile brigăzilor la locul de muncă din cîmp. La Bărcănești, Buda Palanca, Șirna, s-au tăiat drumuri de acces directe. Multă vreme tractoarele întâlneau pe traiectul lor de lucru pomi răzleți sau cioate care le obligau la abateri. S-a făcut acum o altă toaletă a pămîntului prin îndepărtarea obstacolelor nedorite. Organizarea teritoriului a înlesnit intensificarea mecanizării. Ea este de sută la sută la arătură și semănat și crește anual la recoltat și prășit. Producțiile au devenit și ele mai mari ca o concluzie firească. Cele 33 cooperative agricole de producție din

raza S.M.T.-ului au realizat anul trecut o depășire globală de producție la grîu și porumb de 2 436 tone (socotiți și seceta). Un asemenea lucru bucură deopotrivă pe cooperatori și pe mecanizatori. Aceștia din urmă dau un larg concurs lucrărilor de defrișare, destelenire, desfundări pe curba de nivel în vederea terasărilor, pe care cooperativele agricole le întreprind pentru o cit mai bună folosire a pămîntului.

EUGEN DAMIAN, președintele cooperativei agricole de producție Șaringa.

Am avut 111 hectare crîngăriș care nu aducea nimănui absolut nici un folos și pe care l-am transformat în ultimii doi ani în arabil. Cu via hibridă n-a fost la fel de ușor. Oamenii s-au pomenit cu ea și nu se obișnuiau cu gîndul s-o scoată. Dar rezultatul din primul an a fost și prima dovadă concludentă. Plantat cu vie nobilă, același hectar de pe care s-a defrișat via hibridă aduce cu 18 000 de lei mai mult venit. Acțiunea de valorificare a terenului steril sau semisteril e numai o parte din planul nostru de proiectare întocmit pe cîțiva ani cu ajutorul specialiștilor. Tot aceștia ne-au sprijinit în operația grea a jalonării și măsurării dealurilor și pantelor (avem 417 hectare teren în pantă). În ultimii doi ani 43 de hectare au fost populate cu vii pe terase. Pe cele 30 de hectare amenajate din toamnă a început în primăvara aceasta plantația viei. Pe terenuri pe care se cățarau numai caprele am pus salcîmi. Folsul e dublu: se consolidează pantele și se furnizează material lemnos pentru construcții. Buna folosire a terenului ne-a impus ca măsură urgentă regruparea parcelor îndepărtate. E de necrezut, dar cooperativa noastră agricolă avea parcele și în Făurei, Brăila, Rîmnicu Sărat la distanțe de zeci de km. Numai în Brăila aveam 400 de hectare spre care trebuia să deplasăm, cu cheltuieli fără rost, oameni și mașini. Organizarea intergospodărească a teritoriului a lichidat această anomalie.

Cooperativa noastră agricolă a avut de cîștigat de pe urma acestui lucru. Anul trecut venitul la suta de hectare a fost 234 650 lei. Anul acesta va fi de 356 000 lei. Ne bizuim pe adeziunea unanimă a cooperativitorilor, conșinși de mult de rezultatele obținute, la acțiunile pe care le vom întreprinde pentru folosirea tot mai bună a pămîntului.

INTERESANT DE ȘTIUT...

Despăduririle prădalnice și exploatarea nerațională a solului în trecut au făcut ca procesul de eroziune să ocupe suprafețe vaste. Acest proces a fost stăvilit pînă astăzi în întreaga țară pe o suprafață de 1 milion hectare.

Suprafața de 12 000 hectare intrată în circuitul agricol, în regiunea Ploiești, prin valorificarea pășunilor slabe și a viilor hibride bătrîne, dădea în trecut un venit anual de 6,5 milioane lei. De pe aceeași suprafață se realizează azi un avantaj economic net de 29,5 milioane lei.

În decurs de șase ani viile din G.A.S. plantate pe pante și terenuri erodate care nu produceau nimic, dau o producție de trei ori mai mare decît producția medie cunoscută.

Lichidarea vechilor drumuri de acces și înlocuirea lor cu altele mai scurte au redus cheltuielile legate de transportul oamenilor, mașinilor și recoltei cu 100 000 lei în medie pe fiecare raion.

Scriitorii români contemporani

Victor EFTIMIU

În luna ianuarie a anului trecut, Victor Eftimiu (n. 1889) a fost sărbătorit pentru împlinirea vârstei de șaptezeci și cinci de ani. El este, deci, un patriarh al familiei literare românești, având la activul său aproape șase decenii de activitate cu condeiul, una dintre cele mai fecunde, mai variate și mai glorioase ale istoriei literaturii noastre moderne.

De un dinamism rar întâlnit, Victor Eftimiu a fost director de revistă literară la vârsta de șaisprezece ani, ceea ce, trebuie să recunoaștem, se întâmplă destul de rar, chiar dacă luăm în considerație faptul că funcția de „director” se confunda pe atunci și cu aceea de redactor, de secretar de redacție, și chiar de... vînzător al publicației respective, care n-a apărut decît de vreo patru, cinci ori. E un fapt fără prea mare importanță, doveditor numai al precocității, al pasiunii literare nestăvilită. Mult mai demnă de luat în seamă este apariția primului său volum de poezii, în tipăritura de la Trăstie, (să nu se tragă de aci concluzia că ar fi ardelean: poetul s-a născut într-o comună din Albania, și a trăit, de la vârsta celei mai fragede copilării, la București) la vârsta de optsprezece ani: volum de promisiuni foarte solide, care, sub dubla influență a parnasianismului și simbolismului — acesta din urmă filtrat prin pecetea poetică a lui Macedonski — anunță pe excepționalul minutor al limbii românești și pe desăvîrșitul meșteșugar al versului.

La vârsta de douăzeci și unu de ani, Victor Eftimiu cunoaște dintr-odată celebritatea, care nu-l

va mai părăsi niciodată, pentru că însăși opera care i-a dat naștere va intra din prima clipă, și va străluci mereu, în fondul de aur al dramaturgiei românești. E vorba de poemul dramatic „Înșir' te mărăgărite...”, a cărui premieră a avut loc, la Teatrul Național din București, în ianuarie 1911. Bijuterie de prelucrare cultă a valorilor folclorice, bijuterie de limbă poetică autentică, avîntată, savuroasă, bijuterie de sentiment patriotic, „Înșir' te mărăgărite” va pune pe activitatea scriitoricească a lui Victor Eftimiu pecetea de dramaturg. Tot ce va urma, — cariera lui atît de bogată, popularitatea extraordinară, onorurile și consacările, și chiar judecata istoriei și criticii literare — va sublinia, va pune în lumină, va fixa din ce în ce mai apăsat, această calitate de dramaturg.

A fost, într-adevăr, și este un dramaturg înăscut. De la douăzeci de ani, de la „Înșir' te mărăgărite”, și pînă azi, Victor Eftimiu nu a lăsat din mînă condeiul de dramaturg, nu a întrerupt nici o clipă contactul cu teatrul (care nu s-a redus, de altfel, la contactul strict literar, de scriitor, ci a însemnat și activitate de animator și organizator, director de teatre, regizor, și, uneori, chiar actor), scriind peste cincizeci de opere dramatice, și rămînînd, în domeniul, recordul bibliografiei românești. Variația creației sale de dramaturg este ea însăși excepțională, reprezintă un record: opere în versuri și opere în proză; opere mitologico-folclorice, opere istorice și opere de actualitate; poeme feerico-alegorice, tragedii, drame și comedii, — mai toate formele și posibilitățile genului dramatic sînt reprezentate pe larg în creația lui Eftimiu, creație care reflectă în mod strălucit multilateralitatea talentului și personalității sale. Multe dintre aceste opere dramatice au devenit, pe drept cuvînt, celebre și populare, cele s-au înis, în fruntea operei sale. În această categorie sînt: Doctor Faust, vrăjitor, Parada, sint numai cîteva din titlurile cuprinse în bogata creație dramatică a lui Victor Eftimiu, fiecare reprezentînd cîte o bogată specie și categorie a genului.

Spuneam, însă, mai sus, că reputația, celebritatea creației de dramaturg, tînd să unilateralizeze creația literară a lui Victor Eftimiu, să pună oare-

cum în umbră celelalte domenii ale creației sale. Dar aceasta ar fi și o omisiune, și o nedreptate. Eftimiu a manifestat — la un grad de fecunditate și continuitate rareori atins de alți scriitori ai noștri — calitatea de poet liric, de romancier, de novelist, în fiecare direcție scriind opere numeroase și masive. A scris și publicat cel puțin cincisprezece volume de poezii, expresie a unui fond liric deosebit de bogat și mereu proaspăt, al unei filozofii de viață totdeauna biruitoare asupra amărăciunilor trecătoare ale experienței individuale, luminată de o mare și constantă dragoste față de om, animată de căutarea unui ideal de frumusețe sănătos, limpede și echilibrat. El este un maestru al formei poetice, un strălucit cunoscător, minutor și admirator al limbii noastre, căreia i-a închinat un întreg volum de poeme — Odă limbii române. În ultimii ani, Victor Eftimiu s-a concentrat asupra celei mai dificile forme poetice, sonetului, devenind autorul a peste o mie de poeme scrise în această clasică și severă factură, — fără îndoială, unul dintre cei mai fecunzi autori ai lumii, în acest domeniu al artei poetice.

Au scris peaste douăzeci de romane și volume de nuvele, a publicat, numai pînă astăzi, cinci volume de memorii, și a practicat cu o strălucire, cu o ascuțime și cu o abundență, neegalate în literatura noastră, dificilul gen al aforismelor și maximelor.

Paralel cu toate acestea, a desfășurat o prodigioasă activitate de presă, — de la articolul politic pînă la cronică dramatică, — mii și mii de pagini de o vervă științifică, de o simplitate care merge direct la inimă, de un gust impecabil, și, pe deasupra tuturor acestor calități, de un democratism constant și curajos, de un progresism nedemnițit. În cele patru decenii de activitate desfășurată în condițiile societății și culturii burgheze, Victor Eftimiu a manifestat, consecvent și dirz, atitudinea unui autentic umanism, o dragoste fără margini și fără atermen pentru popor, pentru toți cei asupriți și exploatați, pentru cei ce luptau în slujba unui ideal generos de dezrobire, de libertate, de viață mai bună.

Aceste idei și aceste sentimente sînt prezente în întreaga sa operă, o însuflețesc și o innobilează, și îi dau cea mai sigură și mai vie garanție de viață lungă.

RADU POPESCU

AȘ Haiducul

TOR EFTIMIU

Logofetilor băștinași,
cu Arăinii în jăcmănierea
le haiduc, Negoii s-a poar
ar băiatul nu i s-a potolit

ibertate și de ochii fru-
și ai nevestelor de pe va-
Cisău și din Poieni, tin-
părșea vremea poente pin-
are, jefuirea celor îmbui-
rmanilor și între petrece-
cu vin bălai și crișmărițe

e de poezuri, taică-su
-l însoare :

de dudău
itul meu,
esc și eu
zda de oameni
i să sameni
n sat în sat
de sărutat

relaș, nu zis și Gheorghie-
orghias sau-i ardea să-și
il frămîntau. Voia și el,
bioara s-o fac plug, pis-
să trag brazda dracului
lui, drept ușa bogatului”.
drului le-a cîntat an, în-
de cobză, bătrînul lăuta-
lin Cislău.

în 1821. Mult nu i-a tre-
aș să se hotărăscă a porni
urile olteneste, să intre în
lor. A luptat alături de
ata lui Iancu Jianu, zap-
va arnăuților domnești la
rov, la mănăstirea Cîr-

răzmerița și cînd Tudorel
pierit ucis de căpitul
Gheorghelaș, tare scîrbit
t, s-a potolit o vreme, s-a

insurat, a pus flinta-n cui și săbioara-n
pod. Dar mult n-a stat la casa lui. S-a des-
părțit de soție și a luat iarăși calea codrului.
Faptele lui de vitejie le-au cîntat multă
vreme lăutarii din partea locului. Haidu-
cul își avea cuibul în peșterile muntelui
Istrița din Buzău, la poalele căruia se afla
pe vremuri Comidava, cetatea dacică. Acolo
s-a găsit vestita domoară „Cloșca cu pui”,
numită tezaurul de la Pietroasa, rămășiță
de pe vremea Goților. Pe acele bătrînești
plaiuri a hoinărit și-a haiducit flăcăul nos-
tru, pînă l-a răpus potera.

Din viața zbuciumată a lui Gheorghelaș,
poate cele mai vrednice de cîntat au fost
clipele petrecute alături de o fată din satul
Catina, întovărășită cu el, să haiducească
împreună. L-a iubit atît de mult această
copilă vitează încît s-a jertfit pentru el.
Și-a pierdut viața apărîndu-și ibovnicul, în-
tr-o luptă cu poterașii, în munții Pente-
leului.

Mulți ani a dăinuit pe locul unde a fost
îngropată haiduceasa din Catina o cruce de
lemn pe care ciobanii o reînnoiau cînd pu-
trezea, numită „crucea fetei”.

În legătură cu Gheorghelaș a rămas și o
lungă baladă, culeasă acum optzeci de ani
în comuna Ghiojdu, din Buzău, baladă care
povestește înfruntarea haiducului cu căpi-
tanul de potera Macovei.

Căzut pe mîna feciorului lui Negoită,
Macovei îi roaga să-i cruce viața :

— Măi Gheorghieță, Gheorghelaș
Voinic tînăr și gingaș
Nu fi pe mine vrăjmaș
Ia-mi calul și armele
Da-mi iartă păcatele
Să-mi hrănesc nepotele
Și-mi lungeste zilele
Să-mi mărit copilele !

Gheorghieță Gheorghelaș îi răspunde :

— Frunzuliță flori de tei
Fir-ai jurat Macovei
Cin-te scoase-n ochii mei ? !
Io la tine m-am argat
Șapte ani de zile băgat
Șapte ani cît și-am slujit
Vai de mine ce-am pățit
Mă duceam să-mi cumpăr piine
Șapte, opt trăgeați de mine
Mă duceam ca să beau apă
Mă loveai cu cizma-n ceață
Mă dai cu dinții de piatră
Și beam apă sîngerată
Cu măsele-amestecată !
Așa, mare, cînd zicea
Iar de el se repezea
Iar de chică-l apuca
De opt ori îl învîrtea
Stîna-ntreagă mătura
Numai sufletu-i lăsa !

Notele biografice ale prootului centenar,
popa Neagu, fost protopop al Buzăului și
prieten din copilărie al lui Gheorghelaș,
spun că haiducul a fost prins și ucis în
anul 1835.

Mai multe putere fuseseră trimise pe
urma lui Gheorghelaș ; din multe capcane
a scăpat, pînă l-a vîndut un cumătru al său,
Ștefan din Catina, mai mare peste o ceată
de arnăuți. Acesta l-a împușcat cu un glon-
te făcut dintr-un inel, pe care însuși hai-
ducul, cumătrul său i-l dăruise. Capul lui
Gheorghelaș a fost trimis la București, unde
a stat pe pod cîteva zile, în văzul trecăto-
rilor, iar trupul i-a fost îngropat la Cihă-
lui, lîngă o potecă ce urcă spre piscul Pen-
teleului.

Ciobanii care i-au rămas credincioși din
tată în fiu, arată și astăzi, cu smerenie, lo-
cul unde odihnește pe veci prietenul și
ocrotitorul de odinioară al săracilor, hai-
ducul Gheorghelaș, feciorul lui Negoită
Moșneanul.

Desen de NICĂ PETRE

Marile biblioteci ale antichității

Cartea, acest înțelept și statornic prieten al omului, n-a avut dintotdeauna forma îngrijită sub care o cunoaștem astăzi. Timp de mai bine de trei mii de ani, ea a îmbrăcat veșmintele greoaie și mai puțin atrăgătoare ale tăbliței de argilă arsă sau ale rulourilor de papirus și pergament, ale tăblițelor de lemn acoperite cu un strat subțire de ceară sau ale plăcilor metalice. Abia prin secolul al III-lea al erei noastre, cartea a îmbrăcat înfățișarea pe care o are acum.

Dacă istoria cărții cuprinde o perioadă lungă, de peste cinci mii de ani, cea a bibliotecilor este cu ceva mai scurtă, primele biblioteci luând ființă aproximativ în secolul al XV-lea înainte de era noastră și se leagă de existența unei mari biblioteci în templul de la Nippur (Asia Mică). Săpăturile efectuate aici au scos la lumină numeroase tăblițe de argilă, cu texte în cuneiformă, dăruind probabil din epoca sumero-akkadiană. Mai sigure și mai bogate sînt însă știrile despre o altă mare bibliotecă din aceeași perioadă istorică: cea din Hattuşaş (pe locul actualului oraș Bogaz-köi, în apropiere de Ankara), vochea capitală a statului sclavagist al hitiților. Ea datează din secolul al XIV-lea î.e.n. și conține

nea table de argilă, de dimensiuni mari, cu texte scrise în cuneiformă. Arheologii au dezgropat peste 15 000 table, printre care și unele table — catalog, indicînd numărul textelor pe opere. Alte tăblițe au fost găsite la Ras-Shamra, oraș în Siria, care, în epoca hitiților, a fost un important centru comercial. Limba acestor texte este ugaritica, limbă semită înrudită cu cea feniciană.

Celebre sînt apoi arhivele și biblioteca regelui asirian Assurbanipal, descoperite la Ninive, capitala vechei Asirii. Datînd de pe la mijlocul secolului al VII-lea î.e.n., din ele se cunosc, datorită săpăturilor efectuate în urmă cu un veac, peste 20 000 de tăblițe de argilă, cu un scris clar și elegant, cuprinzînd texte ale literaturii sumeriene și asiro-babiloniene. Se presupune că acest rege a fost un pasionat colecționar, iar la curtea lui au lucrat numeroși caligrafi. Biblioteca sa a fost distrusă în anul 605 î.e.n., cînd mezii au cucerit orașul Ninive, devenind stăpîni ai Orientului Apropiat.

Cea mai mare și însemnată bibliotecă a antichității a fost, fără îndoială, cea din Alexandria (Egipt). Înființată în secolul al III-lea î.e.n. de către primii monarhi ai dinastiei Ptolomeilor și avînd menirea de a conserva în cele mai bune copii întreaga literatură greacă de pînă atunci, această bibliotecă s-a îmbogățit continuu prin activitatea organizată a unor caligrafi și prin numeroase achiziții de lucrări, reușind să-și completeze vastele-i colecții și cu traduceri ale operelor literare egiptene și babiloniene. După unele informații, se pare că în anul 47 î.e.n., cînd Cezar a cucerit Alexandria și biblioteca a fost parțial nimicită, ea număra aproximativ 700 000 volume, printre care se găseau 550 de tragedii și peste 1 500 de comedii. În jurul acestei biblioteci s-au grupat o seamă de savanți ai lumii antice grecești, dintre care mai cunoscut rămîne poetul și învățatul Calimah. Pornind de la cataloagele metodice

Unul din papirusurile egiptene

Tăbliță de lut din Ur cu scriere cuneiformă

ale bibliotecii — denumite pinakes — el a întocmit un indice al operelor poezilor și dramaturgilor greci ai epocii, care, păstrat în copii incomplete pînă astăzi, a constituit de-a lungul timpului o prețioasă sursă de informare asupra literaturii Greciei antice.

Resturi ale unei vaste și interesante biblioteci antice au fost descoperite în Asia de sud-vest, în urmă cu cîteva ani. Este vorba de biblioteca comunității din Qumran, aparținînd unei secte iudaice care a trăit în deșertul actualului regat al Iordaniei, între secolul al II-lea î.e.n. și anul 68 e.n. Cele aproximativ 40 000 fragmente de manuscrise pe piele, papirus și plăci de cupru, dezgropate din peșterile de pe litoralul Mării Moarte și reprezentînd vestigiile a 600 de cărți, sînt un tezaur deosebit de valoros pentru cunoașterea adîncită a culturii antice, în primul rînd pentru cunoașterea izvoarelor creștinismului primitiv. Manuscrisele de la Qumran pot fi împărțite în două mari categorii: manuscrise de cărți biblice (canonice), în limbile ebraică și arameică, și scrieri cu caracter literar-religios și legislativ, referitoare la istoria și structura socială a Palestinei sclavagiste.

De o largă răspîndire s-au bucurat bibliotecile, mai ales în statul sclavagist al romanilor. Se pare că ele deveniseră la un moment dat o adevărată modă, întrucît se spunea că un roman care ținea la prestigiul lui — bineînțeles, e vorba de cei bogați — trebuia să-și aibă neapărat propria-i bibliotecă. De altfel știrile ce

ni s-au transmis atestă existența a numeroase biblioteci publice și private, multe dintre ele dispunînd de bogate fonduri de manuscrise, și practicarea unui intens comerț de carte.

Întîia bibliotecă publică din Roma antică a fost înființată în anul 39 î.e.n. de către Asinius Pollion, iar la un interval de numai cîteva ani, în timpul domniei împăratului August, mai iau ființă două: Biblioteca palatină, așezată pe colina Palatin, și Biblioteca octaviană, situată în porticul Cîmpului lui Marte. Rînd pe rînd apar apoi alte biblioteci publice — dintre care cea mai importantă este Biblioteca Ulpia, fondată de Traian — încît în veacul al IV-lea e.n. numărul lor se ridică la 28. Fără îndoială, bibliotecile particulare au fost mult mai numeroase. Săpăturile arheologice au arătat că unele localități de biblioteci aveau rafturi, iar pereții exteriori erau dubli, spre a apăra colecțiile de umiditate. Din nefericire însă, o mare parte a comorilor culturale pe care ele le adăposteau a fost distrusă fie datorită marilor incendii prin care a trecut Roma, fie datorită pustiirilor aduse de dese războaie din epoca destrămării imperiului roman.

Existența bibliotecilor din timpuri străvechi constituie o mărturie impresionantă a prețurii de care s-a bucurat întotdeauna cartea din partea celor ce i-au înțeles menirea.

MIHAIL TRITEANU
directorul Bibliotecii Filialei Cluj
a Academiei R.P.R.

IOAN PIUARIU-MOLNAR

Primul medic oftalmolog român

de prof. dr. PETRE VANCEA

membru corespondent al Academiei R.P.R.

Printre personalitățile eminente ale științei și culturii universale, recomandate de U.N.E.S.C.O. a fi sărbătorite în acest an se numără și o serie de oameni de știință și cultură din țara noastră, printre care și Ioan Piuariu-Molnar, „primul medic titrat român”, mort acum 150 de ani.

Acest mare cărturar s-a născut în 1749 la Sadu lângă Sibiu. După strălucite studii făcute în acest oraș, apoi la Cluj și Viena unde termină medicina, în 1771 este numit „oculist chezarocrăiesc al Transilvaniei”, funcție importantă pe vremea aceea, iar în 1791 profesor de boli de ochi la Școala Medic-chirurgicală din cadrul Universității clujene.

Ca medic, Ioan Piuariu-Molnar a fost foarte apropiat de bolnavi și după cum scrie un magistrat săsesc din Sibiu „are daruri sufletești remarcabile, este bărbat bun și onest și după cite am înțeles, pe oamenii apăsăți de mizerie și sărăcie, are obiceiul a-i sprijini cu ajutorul și binefacerea sale”.

În ce privește ca-

litățile sale de medic și profesor de oftalmologie, același magistrat, în raportul său scrie că „nu poate rețeca faptul că el este în adevăr versat în arta tămăduirii ochilor și că a dat multe și însemnate dovezi ale experienței și artei sale în această privință”.

Ca patriot, Ioan Piuariu-Molnar a participat la ridicarea poporului, organizînd școli, scriînd cărți de popularizare, tipărind un dicționar german-român și romîn-german, o gramatică latină. El a contribuit la compunerea documentului „Supplex libellum Valachorum”, prin care se cerea să se acorde romînilor aceleași drepturi „care aparțin în mod esențial tuturor cetățenilor din Transilvania”. Aceste cereri sînt făcute în virtutea vechimii poporului român, a numărului și a drepturilor sale naturale în Ardeal.

Ca profesor de oftalmologie la înalta Școală de Chirurgie din Cluj, publică lecția de deschidere a cursului său, care prezintă prima lucrare medicală scrisă de un profesor român din învățămîntul medical superior și cu

care începe literatura științifică de la noi.

Tot lui se datorește alcătuirea unui manual de retorică pentru școlile secundare românești și tălmăcirea în limba romînă a istoriei universale a lui Millot.

La 1 decembrie 1793, Ioan Piuariu-Molnar cere autorizația să publice la Cluj o gazetă romînească pentru țărani, autorizație care îi este refuzată de către guvernul austriac cu observația: „să-și vadă mai bine de o conștiințioasă împlinire a funcțiilor sale de profesor”.

Un an mai tîrziu el repetă cererea de o scoate un ziar, de astă dată la Viena, cerere care i se aprobă, dar după scurt timp, ziarul este suspendat.

Prin activitatea sa multilaterală, prin cultura sa vastă și patriotismul său luminat, Ioan Piuariu-Molnar se situează printre personalitățile cele mai luminate ale poporului român de la sfîrșitul secolului al 18-lea și recomandarea U.N.E.S.C.O.-lui de a fi sărbătorit în acest an, alături de alte personalități ale științei și culturii mondiale, reprezintă o mare cinstire adusă geniului creator al poporului nostru.

Curiozități

Plante carnivore

În lumea întreagă există un număr însemnat de plante carnivore, adică plante care se pot hrăni și cu musculițe, țînțari, furnici etc. Și în țara noastră trăiesc aproximativ zece specii de asemenea plante, una dintre cele mai răspîndite și cunoscute fiind roua cerului (Drosera), care se nutrește cu diverse insecte.

Tablă mai subțire ca firul de păr

Oamenii de știință de la Institutul de cercetări în domeniul metalurgiei din Praga au obținut, prin laminarea la rece, o foaie de tablă de o grosime de 0,007 mm, adică de opt ori mai subțire ca firul de

păr. Prin acest procedeu de laminare, dintr-un kilogram de oțel se poate obține o foaie lungă de 120 m și lată de 5 m.

Soarta primului fumător european

Primul european care a avut îndrăzneala să fumeze a fost spaniolul Rodrigo de Xeres, unul din marinarii care l-au însoțit pe Columb în drumul său spre descoperirea Americii. Acest act de curaj l-a costat însă destul de scump. Aprinzîndu-și o țigară în fața soției și începînd să scoată fum pe nas, femeia s-a speriat atît de tare încît a alergat la autorități spunînd că bărbatul său nu mai e în toaie mințile, că a început să țînă foc în gură și să scoată fum pe nas, ceea ce în-

seamnă că „era posedat de diavolul”.

În urma acestui fapt Rodrigo a fost arestat și aruncat într-o închisoare, unde a stat zece ani. Cînd a ieșit de acolo, nu mică i-a fost surpriza văzînd pe numeroși alți cetățeni fumînd.

Broaște uriașe

În mările sudului există broaște țestoase care ating o greutate de 150-200 kg.

De asemenea, în America de Nord există o broască uriașă (broasca Goliath) care nu e însă o broască țestoasă, ci una obișnuită. Ea are o lungime de 60 cm și cîntărește 600 gr. Carnea ei este foarte gustoasă, de aceea în S.U.A. există legi speciale care reglementează timpul cînd pot fi vîinate aceste interesante batraciene.

Stația de incubare din Szeged furnizează cooperativele agricole pui, boboci de rață

SATUL MAGHIAR-AZI

În ultimii ani, viața în satul maghiar s-a schimbat radical. Înainte de eliberare, 48 la sută din suprafața pământului reprezentau moșiile grofilor, boierilor și demnitarilor bisericii. 80 de familii de nobili dispuneau de câte o moșie de peste 10 000 holzi (o holdă = 0,575 ha). Pe moși au muncit un milion și jumătate de muncitori agricoli și slugi. Alți un milion și jumătate erau țărani săraci care aveau pământuri de puțin înclin să mai muncească și pe pământul altora.

Schimbările cele mai mari s-au petrecut în satul maghiar o dată cu organizarea socialistă în masă a cooperativele agricole. Între anii 1957—1960, urmând chemarea partidului, o mare parte a țărânilor maghiari a intrat în cooperative agricole. Mișcarea cooperatistă cu sprijinul statului se consolidează și se dezvoltă an de an, agricultura în R. P. Ungară produce cu 30 la sută mai mult decât în anii dinainte de război. În timpul cincinalului, care se termină în 1965, au fost investite 45 miliarde de forinți în agricultură. Munca oamenilor este ușurată de 60 000 tractoare, 7 500 combine și multe alte mașini agricole. Sunt folosite tot mai mult îngrășămintele chimice. Astfel, în 1964, s-au folosit în medie 145 kg pe holdă.

Se dezvoltă rapid și gospodăriile de stat. Deși dispun numai de 13 la sută din totalul pământului arabil, ele pro-

duc 24 la sută din totalul producției agricole.

Ca urmare a schimbărilor petrecute în agricultura R. P. Ungară, a crescut și nivelul de trai al țărânilor cooperatiste. Statistica arată că în anul 1964 această creștere a fost de peste 10 la sută. Despre ridicarea nivelului de trai grăiesc și depunerile bănești în continuă creștere.

În anul 1964 economiile populației, în cadrul diferitelor forme de depunere, s-au ridicat cu 4,1 miliarde forinți, cu un miliard de forinți mai mult decât în 1963. 60 la sută din banii depuși au provenit din mediul rural, în timp ce în 1962 acest procent a fost de 54,6 la sută, iar în 1963 de 58 la sută.

Civilizația, cultura, noul, frumosul, pătrund temeinic în satul maghiar de azi. Fiecare comună își are școala sa, învățământul fiind obligatoriu până la vârsta de 14 ani. Un nou tip de școli a fost creat, școala generală de 8 clase.

Casele nou construite predomină în cele mai multe așezări rurale. Iată de pildă, în satul Acsa sînt 120 de case noi.

Mașini de spălat, aparate de radio și televiziune, mașini electrice de gătit, cumpărate în număr tot mai mare de către țărâni cooperatori, contribuie la introducerea în viața satului maghiar a confortului urban.

Notă

Populația Salvadorului

Potrivit datelor Ministerului sănătății din Salvador (cea mai mică republică din America Centrală), publicate în ziarul „Diario latino”, din fiecare zece locuitori ai acestei țări, șapte suferă de inaniție. Marea masă a celor care îndură foamea o formează țărâni, care de altfel alcătuiesc majoritatea considerabilă a populației.

După cum relatează presa salvadoriană, cauzele acestei stări de lucruri sînt multiple și principalele din ele rezidă în relațiile semif feudale din agricultură.

În satele Salvadorului stăpinesc neștergerii moșierii, care au acaparat cea mai mare parte din suprafața arabilă a țării. Țărâni, cei mai mulți fără pământ, sînt nevoiți să lucreze în dijmă. Pentru peticul de pământ pe care i-l dă în folosință, moșierul îl obligă pe țărân să muncească gratuit pe plantațiile lui, ba pe deasupra să-i mai dea și o însemnată parte din recolta sa.

Ca urmare, țărâniimea salvadoriană are un nivel de trai din cele mai scăzute. Mai bine de jumătate din populația acestei țări e analfabetă.

„Hrană tradițională“

Propaganda cercurilor guvernante ale Republicii Sud-Africane susține cum că inaniția din rîndurile africanilor care trăiesc în rezervații s-ar datoră nu mizeriei, ci „deprinderilor greșite în alegerea hranei“.

Cam în același spirit raționază și medicul sud-african Piter Quinn. Căutînd să găsească un răspuns la întrebarea cum trebuie luptat împotriva foamei pe care o îndură populația băștinată din rezervațiile Transvaalului (R.S.A.), doctorul Quinn scrie în revista „South-African Medical Journal” că africanii ar trebui să se întoarcă la hrana „tradițională” a strămoșilor lor, în care se cuprind fructe și plante sălbatice, cum și... insecte.

După cum se pare, năzdrăvanul medic găsește că aprovizionarea africanilor cu grîne, care ar fi soluția cea mai simplă, e o soluție mult prea banală...

Realități italiene

Făcînd bilanțul anului agricol trecut, presa italiană constată că în prezent inegalitatea de la sate se intensifică și contradicțiile se ascut tot mai mult. Ca o ilustrare grăitoare, ziarul „Unita” precizează că în cursul anului trecut, în Italia s-au ruinat și au fost lichidate 180 000 de gospodării țărănești mici.

Potrivit calculelor făcute de economiști, 20 la sută din veniturile realizate din vânzarea recoltei revin moșierilor, ca arendă pentru folosirea pământului, 25—40 la sută ajung în sefurile monopolurilor și ale băncilor, mare parte nimeresc în buzunarele fermierilor capitaliști.

Înglodată în datorii

În ultima vreme, camăta cunoaște o mare înflorire în Coreea de Sud. Flagelul acesta bîntuie mai ales la sate. Zbătîndu-se în mizerie și neavînd hrană destulă, care să le ajungă de la o recoltă la alta (situația în care s-au aflat anul trecut aproape un milion și jumătate de gospodării țărănești), țărâni sud-coreeni sînt nevoiți să împrumute de la cămătari bani, alimente, semințe, îngrășămintele chimice, plătînd pentru asta dobinzi foarte mari.

Cum situația aceasta se perpetuează, datoriile țărânilor față de cămătari cresc necontenit. Potrivit datelor oficiale, în ultima vreme suma totală a datoriilor de acest fel a crescut de 1,5 ori în comparație cu anul 1960. În Coreea de Sud sînt înglodate în datorii peste 90 la sută din gospodăriile țărănești.

După cum transmite Agenția centrală telegrafică coreeană, referindu-se la postul de radio Seul, autoritățile sud-coreene intenționează să trimită 80 000 de țărani în Bolivia. S-a anunțat, de asemenea, că anul acesta 4 000 de locuitori ai Coreei de Sud vor fi expediați în Paraguay și în alte țări latino-americane, iar 1 000 — în Germania occidentală.

Anul trecut, 500 de persoane au fost trimise să lucreze pe plantații în țările latino-americane, 1 000 de persoane au fost trimise în întreprinderi miniere din Germania occidentală.

IGOR BLOCK

Din programul de radio și televiziune

RADIO

RADIOJURNALUL ȘI BULETINUL DE ȘTIRI: Duminică: programul I: 7; 20; 22; 23.52; programul II: 7.30; 10.30; 14; 19; 21; 23; 0.52; programul III: 16; 21.30; în fiecare zi de lucru: programul I: 5; 6; 7; 10; 12; 14; 16; 20; 22; 23.52; programul II: 7.30; 9; 11; 13; 15; 17; 19; 21; 23; 0.52; programul III: 18; 21.30.

EMISIUNI PENTRU SATE: Duminică: programul I: 7.30 — Jurnalul satelor. În fiecare zi de lucru: programul I: 6.20 — Jurnalul satelor.

DUMINICĂ: programul I: 8.06 Cîntă Orchestra de muzică populară „Doina Argeșului” din Pitești. 11.00 Melodii populare cerute de ascultători. 11.30 Muzică din opere. 12.05 „Am îndrăgit o melodie” muzică ușoară. 20.15 Teatru la microfon: premiera „Năzdrăvanul occidentalului”, comedie de John M. Synge; programul II: 9.00 Muzică populară cerută de ascultători. 10.40 Noi soliști la microfon: Livia Icău și Toni Dumitrache-Urzieanu. În program noi înregistrări de muzică populară. 13.15 Din cîntecele și dansurile popularelor. 14.10 „Noutăți... noutăți...” emisiune de muzică ușoară. 19.45 Recital de operă: Petre Ștefănescu-Goangă. 21.45 Pagini umoristice în lectura actorului Ion Fintescu.

LUNI: programul I: 9.00 Muzică populară din Muntenia. 11.15 Cîntă orchestra și corul de copii ale Palatului pionierilor din Capitală. 11.30 Soliști și orchestre de muzică populară. 12.40 Lucrări corale. 15.29 Din melodiile populare îndrăgite de ascultători. 17.15 „Sub al Patriei cer însoțit” — emisiune de cîntece. 23.12 „Miorița” — oratoriu pentru orchestră, cor mixt, cor de copii, tenor și bariton de Anatol Vieru; programul II: 12.30 Emisiune de cîntece și jocuri. 13.45 Cîntece

populare în prelucrări corale. 18.30 Interpreti ai muzicii populare: Ioana Radu, Nicu Ștefănescu și Ilie Udilă.

MARȚI: programul I: 9.00 Cîntece de dragoste și jocuri populare. 12.40 Vechi melodii populare. 15.30 Din comora folclorului nostru. O sezoare în satul Viștea de Jos-Făgăraș. 21.35 Muzică ușoară de Ion Vasilescu; programul II: 7.45 Jocuri populare. 11.55 Muzică populară interpretată de Rodica Bujor și Nelu Stan. 12.30 Lectură din volumul „Copiii vîntului” de Jorge Icaza. 17.15 Program pentru repertoriul ansamblurilor corale de amatori. 18.15 Fie de dintr-o nouă „Romnie pitorească”. Lucrări literare despre Bărganul zînelor noastre.

MIERCURI: programul I: 10.30 „Primăvara la căminul cultural”. 12.03 Jocuri populare interpretate la acordeon. 15.00 Interpreti de muzică populară: Maria Badiu, Radu Simion și Ștefan Stroe. 17.35 Muzică populară cerută de ascultători. 21.15 Scriitori la microfon: Eugen Barbu; programul II: 9.03 Din cele mai cunoscute melodii populare. 10.45 Cîntece patriotice. 15.05 Pagini din muzica corală. 17.15 „Tangoul trandafirilor” — muzică ușoară. 18.30 Panai Istratei, evocare de Al. Oprea. 19.30 Teatru la microfon: „Moralitatea doamnei Dulcka”.

JOI: programul I: 10.15 Lecturi la cererea ascultătorilor: Balade populare. 10.30 Cîntece și jocuri populare. 13.05 Melodii populare. 13.40 Arii din opere. 17.15 Cu microfonul prin regiunea Oltenia. 17.35 Cîntece din folclorul nou și jocuri cerute de ascultători; programul II: 9.03 Doine și jocuri populare. 15.45 Cinci cîntece negre de Xavier Montsalvatge. 16.00 Melodii populare. 18.15 Carnet plastic: Prof. clujean: Sculptorul Romulus Ladea. 18.05 Seară de romanețe cu Mia Braia și violonistul George Niculescu.

VINERI: programul I: 9.45 Soliști și formații artistice de amatori. 10.03 Teatru

la microfon: „Trei crai de la răsărit”, comedie de Bogdan Petriceicu Hașdeu. 16.15 Muzică corală. 16.30 Emisiune de basme: „Arghir și Elena”. 17.30 În slujba patriei. 21.00 Cîntăreți romîni de operă din trecut; programul II: 8.35 Muzică populară. 12.00 Muzică populară interpretată de Maria Păunescu, Viorel Munteanu și Dumitru Potoroacă. 16.00 Muzică populară interpretată de Eugenia Frunză și Sandu Florea. 19.05 Duete din operele lui Lehar. 22.40 Muzică ușoară.

SÎMBĂȚĂ: programul I: 8.06 Melodii populare. 11.00 Melodii populare din Moldova. 12.40 Muzică populară interpretată de Cornelia Bălu, Dumitru Sopon, Gheorghe Stănică și Ion Lipan. 15.45 Cîntă orchestra Ansamblului folcloric al Statului popular al Capitalei. 18.40 Program pentru iubitorii de romanețe; programul II: 8.35 Suită simfonică de Sabin Drăgoi. 12.00 Cîntece și jocuri populare din diferite regiuni ale țării. 15.05 Muzică populară interpretată de Lili Creangă și Ion Șerban. 18.00 Muzică ușoară românească. 19.05 Cîntece și jocuri.

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ

11.00 Emisiunea pentru sate. Din cuprins: ● T.a ordinea zilei: Însămîntarea porumbului ● Telegazeta ● Jurnalul satelor ● Jurnalul nostru: Ce densitate la hectar asigurați la principalele plante de cultură? ● Filmul documentar „Delta, raiul albinelor” ● Dicționar tehnic: Conveer verde ● Muzică populară românească. Cîntă o formație instrumentală condusă de Florian Economu. Soliști: Ștefania Rares, Maria Ciobanu, Pop Simion.

După amiază — Fotbal: Întîlnirile dintre echipele: Dinamo București —

pe săptămîna 11 — 17 aprilie

Știința Cluj și Rapid București — Petrolul Ploiești. 19.35 Din versurile lui Topirceanu. 20.00 Primăvara pe strune — emisiune muzical-coregrafică de Aurelian Udriște și Paul Urmuzescu. 20.30 Frumoasele nopți — film. 22.20 Muzică și poezie. Transmisiune de la casa memorială „Goethe”, din Weimar.

LUNI

19.40 „Musafiri” cudați pe muntele de gheață — film. 21.25 Recitalul pianistului belgian Frédéric Gevers.

MARȚI

20.00 Emisiune de teatru: „Constructorul Solness” de Ibsen în pauză: Filmul documentar „Callatis” — o producție a Studioului „Al. Sahla”.

JOI

20.05 „Colaboratorul Ceka” — film. 21.35 Recitalul sopranei Arta Florescu, artistă a poporului.

VINERI

21.00 Filmul documentar „Călătorie imaginară” — o producție a Studioului „Al. Sahla”. 21.20 Muzică ușoară instrumentală.

SÎMBĂȚĂ

19.30 Tinerete, ani de aur! Spectacol muzical-coregrafic în interpretarea Ansamblului artistic al Uniunii Tineretului Muncitor.

21.00 Teatru în Studio: Medeea de Euripide.

NEREGULA

De la un timp, la registratura cooperativei „Arta cizmariei” se abătu o grindină de reclamații: vremea se umezise, iarna era pe drum, și comenzile clienților zăceau de luni de zile neluate în seamă. Faptul apără de necrezut. Nici unul dintre funcționari nu-și amintea o întâmplare asemănătoare. „Înțeleg și eu: o reclamație, două... poftim trei, da' nu un vraf!”.

N-am intenția să povestesc cititorului toate reacțiile produse de această tulburare, dar socot că nu-i de prisos să arăt că, în ce-l privește pe președinte, acesta se îmbolnăvi subit de astenie. Pur și simplu, nu mai dormea noaptea: lucrurile merseseră atât de bine și deodată, hodoronc, tronc, totul se răsuca: sintem aminați, nu ni se dau pantofii etc., etc. Situația deveni și mai neplăcută când un client se infățișă personal avertizând că dacă într-o săptămână nu-i vor fi gata pantofii, se va adresa tribunalului și va scrie și un articol la ziar.

S-a hotărât astfel convocarea unei ședințe operative, la care au fost invitați toți factorii de care depindea rezolvarea problemei: șeful serviciului aprovizionare cu

Printre darurile pe care anul în curs le-a făcut iubitorilor de literatură satirico-umoristică, se numără și volumul lui Vasile Băran: Uluitoarea dispariție a unui cap liniștit. Cu o peniță bine ascuțită, tinărul autor satiric pornește la atac împotriva unui întreg cortegiu de năravuri: birocratismul, chiulul, mediocritatea, meschinăria, servilismul și îngîmfarea, ca să cităm numai cițiva dintre „inamicii” puși pe fugă de temuta armă care este risul. În nici 140 de pagini, Vasile Băran ne oferă un buchet de 24 de schițe în care își dau întâlnire incisivitatea, umorul de bună calitate și concizia. Recomandînd călduros spre lectură volumul „Uluitoarea dispariție a unui cap liniștit”, reproducem pentru cititorii noștri schița „Neregula”.

sese uitat șeful serviciului de contabilitate. Acesta simplifică, dintr-o dată, totul:

pusese la punct operațiunile din cartoteci;
făcuse inventarul;
întocmi situația contului „clienți”;

întocmi și celelalte situații („materii prime”, „furnizori”, „mărfuri” etc.);

le confruntă cu cele de anul trecut;

analiză starea soldurilor;
înceie balanța de verificare.

Și aduse, într-o clipită, rezultatul pe masă: nicăieri nici urmă de greșeală!

Atunci?

...Se dumiriră în cea de a treia zi de ședință cînd președintele cooperativei descoperi cu totul și cu totul întâmplător, scotocind printr-un fund de sertar, o cerere veche, de cîteva luni, scrisă de singurul muncitor cizmar al cooperativei, cerere în care cizmarul, pe motiv că pentru fiecare cui care se scotea prin comandă specială din magazie trebuia să obțină 36 de semnături își cerea transferul la cooperativa de peste drum.

Cererea fusese aprobată.

Președintele și-a adus acum aminte că atunci — fiind preocupat pînă peste cap de problema creării unor posturi noi la direcția de reclamă — se bucurase din suflet pentru postul care rămînea liber.

Epigrame

Unuia care vede numai lipsurile altora

După socotința dumisale,
Critica ar vrea să fie-atîta:
Înspre dînsul, ploaie de petale,
De la dînsul, lovituri cu bita!

Unui inspector de magazine alimentare

Prinzînd un gestionar
Că dă lipsă la cîntar,
Să-l demaște nu se-ndură:
Lui îi dă peste măsură...

AL. C. ALDEA

MIOPIE

Un motan tărcat, odată,
Se-nvîrtea, cu pași de vată,
Împrejurul vacii care
Rumega nepăsătoare
Și în sinea lui gîndea:
— Se cam fudulește ea,
Parcă nici nu mă zărește
Și doar o cunosc, firește,
Nu-i de ea nici o scofală:
Nici mustățile nu-și spală,
Nici nu miolăie vreodată,
Nici pe pat nu-i învățată,
Nici pe-acoperiș nu sare,
Nici nu stă în prag, la soare,
Nici la mîngieri nu toarce,
Nici pe spate nu se-ntoarce,
Nici cu gheme nu se joacă,
Nu știe nimic să facă!

Și, văzînd că ea tăcea,
Dumnealui plecă să-și bea
Porția de lapte gras,
De la vacă muls, de-un ceas...

DAVID B. FLORIAN

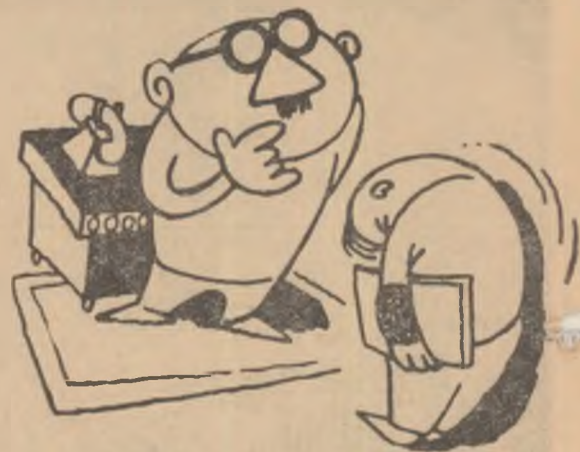
pap, șeful serviciului cuie, cu cei doi adjuncți (pentru secțiile cuie de lemn și cuie de fier), șeful serviciului blacheuri, de asemenea cu cei doi adjuncți (pentru secțiile blacheuri îngropate și blacheuri dezgropate) și, cum era și normal, șeful serviciului șireturi.

Răsfoiră scrisorile, le întoarse-ră pe o parte și pe alta, cuprinși în tot acest timp de o mare uimire. În primul rînd, nimeni nu înțelegea cauza acestei întâmplări neobișnuite în viața cooperativei. „Doar, slavă domnului, pap avem din belșug, cuie la fel, blacheuri așijderea...” Cît despre șireturi, șeful serviciului își spuse părerea răspicat:

— Putem, fraților, să dăm și la alții!

Au fost chemați cei patru magazioneri, care au adus, spre convingere, dosarele cu facturi:
Nici o neregulă.

Atunci?
Cineva propuse să se amine ședința intrucît, din repezeală, fu-

ȘEFUL (către servil): — Ciudat, dar nu-mi pot aminti nicidecum fața dv!

(Din revista „Krokodil” — U.R.S.S.)

CINE-I PĂCĂLITUL ?

In Șiria Aradului, ca și în alte părți, oamenii s-au obișnuit ca în fiecare an de 1 aprilie să se păcălească între ei. Gheorghe Binchici a hotărît să rupă însă cu acest obicei învechit și să tragă o păcăleală mai din timp. Ce să mai aștepte el 1 aprilie?

Într-o dimineață, sculîndu-se bine dispus, își zise: „Băiete, acum e momentul!” După ce își luă atelajul în primire, porni de la cooperativa agricolă spre cîmp. De aici începe păcăleala, că de fapt o coti spre sat. Se gîndea că poate va fi rost să transporte cîte ceva ba pe la unu', ba pe la altu' și să scoată un ciubuc. Și pentru că tot era în sat, făcu o haltă la bufet.

— Azi ai început-o cam devreme, îl întîmpină gestionarul.

— Am și motiv, se laudă Binchici. Sărbătoresc o păcăleală. Ia spune-mi, știi unde sint acum?

— Ești aici, la bufet.
— Aș! Sint la cîmp.
Așa crede și brigadierul.

Înțelegi păcăleala? E teribilă! Și se puse pe ris, bucurîndu-se de mirarea gestionarului.

După un număr bunicele de toiri, Binchici își aminti că totuși e timpul să plece. Dar nici n-o luă bine din loc și caii, care precum se știe n-au simțit umorului și deci nu înțeleseseră păcăleala, îi jurară festa intrînd cu căruța cu tot în șanț! Cit despre Binchici, nici el nu era vinovat, pentru că, nu știu din ce motiv, i se păruse că drumul e de două ori mai lat decît în realitate.

În timp ce cîțiva oameni se căzneau să scoată căruța din șanț, gestionarul îl consolă:

— Lasă Binchici, nu fii trist. Din întâmplarea asta tot o să iasă cineva păcălit. Binchici nu înțelese unde vrea să bată gestionarul. Pricepu abia a doua zi cînd i se aduse la cunoștință că nu mai este conducător de atelaj... Iar măsura asta era de-adevăratelea, nu păcăleală!

A. CROITORI

SCRISOARE DE APRIL

Gingașa primăvară-n strai de gală,
Trezînd la viață cîmpul înflorat,
Și-a pus în gînd să-i serie lui Păcală,
De-întîi April, scrisoare dintr-un sat.

Și i-a compus de-ndată o misivă
Ce îl vesteea, în stilul ei ștregar,
Că anul ăsta ziua lui... festivă
N-a mai găsit-o-n nici un calendar!

„Te-ai păcălit, frumoasă domnișoară,
I-a-ntors-o-ntr-o depeșă el, subtil;
Că faima mi-o păstrează-ntreaga țară,
Ți-o dovedesc și fără-ntîi April.

În orice zi din an sint pe-o estradă
Și niciodată nu sint singur cuc:
Cu frații din cămine în brigadă,
Pe la concursuri, vesel, mă produc!

Și dacă-i de-nțepat cîte-o greșeală,
Chiar eu, c-am devenit nemuritor,
Mai recitesc și... „De-ale lui Păcală”,
Ca să-mi ridic nivelul în... umor!”

MIHAIL COSMA

Poetul și criticul

(Din revista „Eulenspiegel” R.D.G.)